

ASOSAI GENEL KURULU VE YENİ DELHİ DEKLARASYONU

ASOSAI GENERAL ASSEMBLY AND NEW DELHI DECLARATION

Kübra TULUN¹

SUNUŞ

Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatının (INTOSAI) bölgesel teşkilatlarından olan Asya Yüksek Denetim Kurumları Organizasyonu (ASOSAI) 16. Genel Kurulu Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'de gerçekleştirildi. 48 ülkenin yüksek denetim kurumlarının üyesi olduğu ASOSAI'nin Genel Kurulu, Hindistan Cumhurbaşkanı Sayın Droupadi Murmu, üst düzey Hindistanlı yetkililer ve 42 ülkeden 200 delegenin katılımı ile gerçekleşti. Hindistan Sayıştay Başkanı Girish Chandra Murmu'nun ev sahipliğinde düzenlenen toplantıda, ASOSAI üyelerinin eşitlik, şeffaflık ve inovasyona olan bağlılıklarını güçlendiren bir yol haritası olan Yeni Delhi Deklarasyonu kabul edildi.

Kamu denetimi alanında fikir ve deneyim alışverişi yoluyla üye Sayıştaylar arasında anlayış ve işbirliğini teşvik etmek, denetimde kalite ve performansın artırılması amacıyla kamu denetçilerine eğitim vermek ve sürekli eğitim olanakları sağlamak, kamu denetimi alanında dünyanın diğer bölgelerindeki kurumlarla bilgi merkezi ve bölgesel bağlantı işlevi görmek, üye Sayıştayların denetçileri arasında daha yakın işbirliği ve kardeşliği teşvik etmek gibi amaçlarla denetim ve ilgili alanlarda araştırma ve mesleki yayınları

1- Sayıştay Dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü, Sayıştay Başkanlığı, kubra.tulun@sajistay.gov.tr, ORCID: 0009-0006-7703-3494.

Atıf/To Cite: Tulun, K. (2024). ASOSAI Genel Kurulu ve Yeni Delhi Deklarasyonu. Sayıştay Dergisi, 35(135), 693-699. <https://doi.org/10.52836/sajistay.xxxxx>.

teşvik etmek, kamu denetimi alanında fikir ve deneyim alışverişinin sağlanması amacıyla konferans ve seminerler düzenlemek gibi işlevler üstlenen bir organizasyon olan ASOSAI'nin en yüksek karar ve istişare organı Genel Kuruldur. Tecrübe paylaşımı ve denetimdeki yenilikler konusunda etkili bir forum olarak da işlev gören Genel Kurul, her üç yılda bir toplanmaktadır.

Mayıs 1979 tarihinde Hindistan'ın Yeni Delhi şehrinde kurulmuş olan ASOSAI'nin dönem başkanlığını Tayland Sayıştayından devralan Hindistan Sayıştayı, bu görevi üçüncü kez üstlenmiş oldu. Hindistan Sayıştayının 2024-2027 dönemini kapsayan görev süresinin bitimini müteakip 2027-2030 dönemi için Suudi Arabistan Sayıştayı, dönem başkanı olarak seçildi.

1. HAZIRLIK TOPLANTILARI VE 60. YÖNETİM KURULU TOPLANTISI

Genel Kurul çalışmaları, hazırlık mahiyetindeki bir dizi toplantı ile başlamıştır. 21 Eylül 2024 tarihinde ASOSAI Kapasite Geliştirme Komitesi ve INTOSAI Geliştirme Girişimi (IDI) toplantıları ile Hibe Komitesi 5. toplantısı gerçekleştirildi. 22 Eylül 2024'te ise ASOSAI Stratejik Plan Görev Gücü 11. toplantısı ve ASOSAI Düzenlemeleri Görev Gücü 6. toplantısı düzenlendi.

ASOSAI 60. Yönetim Kurulu toplantısı ise 23 Eylül 2024 tarihinde Yönetim Kurulu üyesi Sayıştayların Başkan ve heyetlerinin katılımı ile icra edilmiştir. Toplantıya 2021-2024 dönemi için görev üstlenmiş yönetim kurulu üyeleri olan Türk Sayıştayı, Tayland (Dönem Başkanı), Çin (Genel Sekreter), Japonya (Kapasite Geliştirme Yöneticisi), Hindistan (Asian Journal of Government Audit Editörü), Vietnam (Geçmiş Dönem Başkanı), Kore Cumhuriyeti, Malezya, Pakistan, Filipinler, Rusya ve Suudi Arabistan Sayıştayları ile Denetim Komitesi üyesi olarak Azerbaycan ve Kazakistan Sayıştayları katılım sağlamıştır.

Toplantıda ASOSAI Başkanı ve Genel Sekreteri bir önceki toplantıdan bu yana gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin raporlarını ve 2021, 2022 ve 2023 mali yıllarına ilişkin mali tablolarını; Azerbaycan ve Kazakistan Sayıştaylarından oluşan Denetim Kurulu ise 2021, 2022 ve 2023 mali yılları ASOSAI mali tablolarına ilişkin denetim raporunu sundu. Yönetim Kurulunda görüşülen diğer bir konu ise ASOSAI 2025-2027 dönemi bütçe tekliflerinin oluşturulması idi.

Diğer gündem maddeleri kapsamında; ASOSAI Stratejik Planı uygulama sonuçları hakkında rapor, ASOSAI Dergisi hakkında rapor, ASOSAI Çevre

Denetimi, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Kriz Yönetimi Denetimi Çalışma Gruplarının raporları, diğer bölgesel örgütlerle iş birliğine ilişkin rapor, ASOSAI kapasite geliştirme faaliyetleri hakkında rapor, ev sahibi Hindistan Sayıştayının Genel Kurul ve Sempozyum hazırlıklarına ilişkin raporu, 13. ASOSAI Araştırma Projesine ilişkin rapor, ASOSAI Tüzüğü Görev Gücü raporu ve Bangkok Deklarasyonunun sonuçlarına ilişkin raporun sunumu ve müzakereleri yapıldı.

Yönetim Kurulunda ayrıca Kamu İktisadi Teşebbüsleri Çalışma Grubu (Malezya Sayıştay başkanlığında), BT Denetimi ve Veri Analitiği Çalışma Grubu (Hindistan Sayıştay Başkanlığında) ile Bölgesel Yönetimler ve Belediye Denetimi Çalışma Grubu (Rusya Sayıştay başkanlığında) kurulmasına ilişkin Fizibilite Çalışması Özel Komitesi raporları görüşüldü ve bu çalışma gruplarının kurulmasının Genel Kurulun onayına sunulması kararlaştırıldı. Dergi editörlüğü ve Genel Sekreterlik görev süresinin 2024-2027 dönemini de kapsayacak şekilde uzatılmasının da Genel Kurula sunulmasında uzlaşma sağlandı.

2. ASOSAI 16. GENEL KURUL TOPLANTISI

59. Yönetim Kurulu toplantısını takiben 24-25 Eylül 2024 tarihlerinde düzenlenen ASOSAI 16. Genel Kurulunun açılışı, Hindistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Droupadi Murmu tarafından yapıldı. Açılıştaki eski ve yeni ASOSAI Başkanlarının yanı sıra INTOSAI Başkanının temsilcisi de Genel Kurula hitap etti.

Hindistan Cumhurbaşkanı Sayın MURMU, Sayıştayların denetimlerle yalnızca kamu fonlarını korumakla kalmadığını, aynı zamanda halkın yönetime olan güvenini de artırdığını ifade etti. Kamu kaynaklarının verimli, etkili ve en yüksek düzeyde dürüstlikle yönetilmesini sağlamakla görevli Sayıştayların denetim yetkisinin geleneksel denetimin ötesine geçerek kamu refahına yönelik planların ve projelerin etkinliğinin değerlendirilmesini ve tüm vatandaşlara eşit şekilde hizmet sunulmasının sağlanmasını kapsayacak şekilde genişlediğini söyledi. Teknoloji odaklı bir dünyada kamu hizmetlerinin giderek daha fazla teknoloji kullanılarak sağlandığını, bugün yapay zeka, veri analitiği, makine öğrenimi ve coğrafi-uzaysal teknoloji gibi ortaya çıkan dijital teknolojilerin modern yönetimin omurgası haline geldiği kritik bir kavşakta olduğumuzu, bu nedenle denetimin işlevlerini etkili bir şekilde yerine getirebilmesi için teknolojik evrimle uyumlu olması gerektiğini belirtti.

Dünyanın birçok yerinde kadınların ve toplumun savunmasız kesimlerinin dijital teknolojilere erişiminin ve dijital beceriler geliştirme fırsatlarının daha az olduğunu ve dijital ekonomide yeterince temsil edilmediğini belirterek, bu uçurumun yol açtığı eşitsizliklerle ilgili olarak Sayıştayların rolünün kritik hale geldiğini, kamu denetçileri olarak dijital kamu altyapısının kapsayıcı ve herkes için erişilebilir bir şekilde tasarlanmasını ve uygulanmasını sağlamak için benzersiz bir sorumluluğa ve fırsata sahip olduklarını ifade etti.

Açılış konuşmasında ev sahibi Hindistan Sayıştay Başkanı Girish Chandra Murmu, ASOSAI'nin 1979'da Yeni Delhi'de kurulduğunu belirterek, "48 üyesi olan ASOSAI'yi doğum yerine geri davet etmek Hindistan için gurur verici bir an" dedi. Sayıştayların dijital çağda artan risklerle karşı karşıya olduğunu ve özellikle denetimde en iyi uygulamaları yaymada ve bilgi paylaşımında liderlik üstlenme baskısı altında bulunduğunu, bu nedenle Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartlarını (ISSAI) uygulamaya odaklanmak ve denetim verimliliğini optimize etmek için teknolojiden yararlanmanın, Sayıştayların yalnızca mevcut zorluklarla başa çıkmasına değil, aynı zamanda gelecekteki belirsizlikleri de ele almasına yardımcı olduğunu ifade etti.

Açılış konuşmalarından sonra Genel Kurul gündemine geçilerek, ASOSAI'nin 2021-2023 dönemine ilişkin mali tablolarının onaylanması, kuruluşun 2025-2027 bütçesinin kabul edilmesi ve Denetim Komitesi raporunun görüşülmesini müteakip 2021-2023 dönemine ilişkin hesapların ibra edilmesi oylanarak karara bağlandı. Genel Kurul öncesinde son Yönetim Kurulunda gündeme alınan raporlar ile Genel Kurula sunulması kararlaştırılan diğer hususlar da görüşülerek karara bağlanmıştır. Bu kapsamda ASOSAI'nin önceki Genel Kurulundan bu yana yürütülen faaliyetleri hakkında Genel Sekreterlik raporu ile birlikte Stratejik Plan, Kapasite Geliştirme, 13. Araştırma Projesi, diğer bölgesel örgütlerle iş birliği ve yeni çalışma gruplarının kurulması gibi konularda hazırlanan raporlar ele alındı.

Genel Kurulda, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Çalışma Grubu (Malezya Sayıştay başkanlığında), BT Denetimi ve Veri Analitiği Çalışma Grubu (Hindistan Sayıştay Başkanlığında) ile Bölgesel Yönetimler ve Belediye Denetimi Çalışma Grubu (Rusya Sayıştay başkanlığında) kurulmasına ilişkin olarak sunulan teklifler görüşüldü ve bu çalışma gruplarının kurulması karara bağlandı. ASOSAI Dergisi editörlüğü ile Genel Sekreterlik için bu görevi halen yürütmekte olan Sayıştayların görev sürelerinin 2024-2027 dönemini de kapsayacak şekilde uzatılması kararlaştırıldı.

Genel Kurul, Tayland Sayıştayının pandemi sonrası dönemde daha fazla dayanıklılık, yenilikçilik ve yönetişime doğru bir yol haritası çizen 2021 Genel Kurulunda kabul edilmiş olan Bangkok Deklarasyonunu etkili bir şekilde uygulamaya yönelik girişimlerini takdir etti.

Tayland Sayıştayının ASOSAI Başkanlığı görevini Hindistan Sayıştayına devrettiği toplantıda, 2024-2027 dönemi için Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu üyelikleri ile bir sonraki dönem ASOSAI Başkanlığı için seçimler yapıldı. ASOSAI 17. Genel Kuruluna ev sahipliği yapmak ve 2027-2030 dönemi için ASOSAI Başkanlığı görevini yürütmek üzere, daha önce Yönetim Kurulu tarafından oybirliği ile aday gösterilmesi kararlaştırılmış olan Suudi Arabistan Sayıştay, oy birliği ile seçilmiştir.

ASOSAI Yönetim Kurulu için yapılan oylamalar sonucunda yeni yönetim kurulu üyeleri olarak Azerbaycan, Birleşik Arap Emirlikleri, Filipinler, Güney Kore, Kazakistan, Malezya ve Pakistan Sayıştayları seçilmiştir. ASOSAI Denetim Kurulu üyeliklerine İran ve Vietnam Sayıştayları seçilmiştir. Halihazırda ASOSAI Kapasite Geliştirme Yöneticisi olan Japonya Sayıştayının bu görevi sürdürme talebi uygun görülmüş ve yeni dönem için bu görevin Japonya Sayıştay tarafından yürütülmesi kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulda müzakere edilerek geliştirilen ve oy birliği ile yayımlanması kararlaştırılan Yeni Delhi Deklarasyonu, ASOSAI'nin önümüzdeki üç yıllık dönem için stratejik önceliklerini ve yaklaşımlarını ortaya koymaktadır. Deklarasyon, BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar), özellikle SKA-5 (Cinsiyet Eşitliği) ve SKA-10 (Azaltılmış Eşitsizlik) ile uyumlu olarak, hizmetlere eşit erişim sağlamak için dijital kamu altyapısının etkin kullanılmasına odaklanmaktadır. Yeni Delhi Deklarasyonu yalnızca üye Sayıştayların ortak vizyonunun bir yansıması değil, aynı zamanda gelecekteki ortak çabalar için yol gösterici bir ışık olarak değerlendirilmiştir.

Genel Kurul, ev sahibi Hindistan Sayıştay Başkanı ve ASOSAI'nin yeni Başkanı Murmu tarafından yapılan kapanış toplantısı ile tamamlandı. Sayın Murmu, Genel Kurulda yapılan müzakerelerde gelişmiş teknolojilerin dünya çapında sosyo-ekonomik ortamı yönlendirmedeki önemini isabetli bir şekilde kabul edildiğini, Sayıştayların özellikle pandemi sonrası dönemde daha fazla ön plana çıkan eşitsizlikler karşısında, dönüşen dünyanın gereklerine uygun olarak denetim kapasitelerini güçlendirmelerinin önemini vurguladı. Genel Kurul

sonuçlarının küresel denetim topluluğu üzerinde kalıcı bir etki oluşturacağına olan inancını da dile getiren Murmu, YDK'ların ortak misyon etrafında güçlü bir şekilde birleşerek dijital dönüşüm, iklim değişikliği, ekonomik toparlanma gibi günümüzün temel güçlüklerinin üstesinden geleceklerini belirtti.

3. ASOSAI SEMPOZYUMU

Genel Kurul programı kapsamında 25 Eylül 2024'te bir gün süreli "Dijital Kamu Altyapısı ve Cinsiyet Eşitsizliği: Kapsayıcılık ve Erişilebilirlik Sorunları" konulu bir sempozyum düzenlenmiştir. Sempozyumda teknoloji, yönetim ve sosyal katılımın kesiştiği kritik konular ele alınarak, dijital ilerlemelerin kamu hizmetlerine erişimde yol açtığı boşlukların nasıl kapatılabileceği üzerinde durulmuştur. Hesap verebilirliğin geliştirilmesi ve kamu yönetiminde en iyi uygulamaların teşvik edilmesi amacıyla kamu denetiminin etkinliğinin artırılması, yenilikçi fikirlerin paylaşılması ve iyi yönetişimin temellerinin güçlendirilmesi gibi denetimin temel misyonları çerçevesinde teknoloji alanındaki kamu yatırımlarının, toplumun tüm kesimlerine hizmet sunumunu sağlayacak kapsayıcı bir yaklaşımla ele alınması, Sempozyumun ana temasını oluşturmuştur.

4. TÜRK SAYIŞTAYININ ETKİNLİKLERİ

2021-2024 dönemi için Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilmiş olan Sayıştayımız Genel Kurul öncesinde gerçekleştirilen 59. Yönetim Kurulu toplantısına katılarak gündemdeki konuların müzakere ve karara bağlanmasında katkı sunmuştur. Genel Kurul toplantısında da yürütülen müzakerelere ve alınan kararlara, özellikle yenilikçi yaklaşımların araştırılması ve geliştirmesine yönelik tekliflere ve yeni çalışma gruplarının kurulmasına aktif katkı sağlamıştır.

Program süresince Sayıştay, diğer ülke Sayıştayları ile görüşmeler gerçekleştirmiş ve Sayıştaylar arasında ikili, bölgesel ve küresel iş birliğinin güçlendirilmesine ilişkin araç ve yöntemler konusunda müzakerelerde bulunmuştur. Sayıştayımız ile yakın temas ve güçlü iş birliği içinde bulunan Azerbaycan, Malezya, Özbekistan, Tayland, Güney Kore gibi ülkelerin Sayıştayları ile gerçekleştirilen görüşmelerde, kurumsal kapasite geliştirme çalışmalarında karşılıklı iş birliğinin ve uluslararası arenada güç birliğinin artırılması konusunda

mutabık kalınmıştır. ASOSAI'nin yeni dönem başkanı olan Hindistan Sayıştay Başkanı, ASOSAI Genel Sekreteri olan Çin Halk Cumhuriyeti Sayıştay Başkanı ve sonraki dönem başkanı olarak seçilen Suudi Arabistan Sayıştay Başkanı ile de ikili görüşmeler yapılarak ASOSAI bünyesinde ve ikili ilişkiler aracılığıyla dayanışmanın güçlendirilmesi konusunda fikir alışverişinde bulunuldu.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

ASOSAI'nin kuruluşunun gerçekleştiği Yeni Delhi'de, Hindistan Sayıştay'ının üçüncü kez başkanlık görevini devraldığı ASOSAI 16. Genel Kurulu, Asya bölgesindeki Sayıştayların hesap verebilirlik, saydamlık ve iyi yönetim alanındaki misyonlarını etkili şekilde ifa etmek amacıyla yeni teknolojilerden daha etkin yararlanılması, yenilikçi yaklaşımların güçlendirilmesi, denetim kapasitesi ve denetçi yetkinliklerinin geliştirilmesi gibi alanlarda güç birliğinin önemini ortaya koydu. Bu yönüyle kamu denetiminin geleceğinin şekillendirilmesinde bir dönüm noktası oldu.

Genel Kurulda kabul edilen Yeni Delhi Deklarasyonu, ASOSAI'nin Asya ve ötesinde iyi yönetişimi teşvik etme yönündeki sürekli çabalarının temel taşı olarak işlev görecektir. Bundan sonraki süreçte de ASOSAI ve bağlı çalışma gruplarının yenilikçi fikirlerin paylaşılması ve iyi yönetişimin temellerinin güçlendirilmesine yönelik daha güçlü bölgesel ve küresel ortaklıklar kurulması için bir platform görevi görmesi beklenmektedir.